

Oppfølging av forvaltningsrevisjon om spesialundervisning i skolen

Behandles i utvalg	Møtedato	Saknr
Kontrollutvalget i Hemnes kommune	09.04.2025	14/25
Saksbehandler	Kent Røstad	
Arkivkode	FE-217, TI-&58	
Arkivsaknr	23/392 - 7	

Forslag til vedtak

Saken legges fram uten forslag til vedtak.

Vedlegg

Tiltak etter forvaltningsrevisjon spesialundervisning
Vedlegg 1 Delegering av myndighet til rektor
Vedlegg 2 Prosedyrer tabellform individuelt tilrettelagt opplæring
Vedlegg 3 PPT saksbehandlingstid individuelt tilrettelagt opplæring
Vedlegg 4 Mal enkeltvedtak personlig assistanse
Vedlegg 5 Mal enkeltvedtak fysisk tilrettelegging
Vedlegg 6 Mal enkeltvedtak tekniske hjelpemidler
Vedlegg 7 Mal enkeltvedtak individuell opplæring
Vedlegg 8 Mal enkeltvedtak individuell opplæring kombinert med andre rettigheter
Vedlegg 9 Mal individuell opplæringsplan
Vedlegg 10 Årsrapport til individuell tilrettelagt opplæring
Saksprotokoll kommunestyrets sak 61-2024
Saksframlegg sak 27-24 - Forvaltningsrevisjon - Spesialundervisning

Saksopplysninger

Forvaltningsrevisjonsrapport "Spesialundervisning" ble behandlet i kontrollutvalget i møte 12. september 2024 i sak 27/24.

Detaljert saksgang er beskrevet i saksframlegg i sak 27/24 som er vedlagt.

Revisor oppsummerte sine funn slik:

Hemnes kommune kan ikke dokumentere korrekt saksbehandling i alle saker om spesialundervisning for skoleåret 2022/2023. Revisor finner at Hemnes kommune ikke har etablert tilstrekkelig internkontroll på området.

Kan Hemnes kommune dokumentere korrekt saksbehandling i saker om spesialundervisning?

- *Samtlige rektorer har opplyst at de bruker felles mal for henvisning med pedagogisk rapport som er utarbeidet av PPT Rana, når de henviser elever til PPT Rana.*
- *PPT har opplyst at pedagogisk rapport i noen saker er mangelfull, og at informasjon som skulle kommet frem av pedagogisk rapport må etterspørres.*
- *Hemnes kommune har ikke utarbeidet en felles mal for enkeltvedtak om spesialundervisning.*
- *34 av 35 enkeltvedtak er basert på gyldig sakkyndig vurdering. I det siste tilfellet er det ikke angitt varighet på sakkyndig vurdering, og revisor har derfor ikke informasjon om hvorvidt den sakkyndige vurderingen vedtaket baserer seg på var gyldig.*
 - *Av de 35 vedtakene, var 21 daterte. Tjue vedtak var stilet til foresatte. Det er 14 vedtak som ikke er daterte, og det fremgår ikke av vedtakene hvem de er stilet til. For ett vedtak er foresatte kopimottakere.*

- Det er krav om å utarbeide individuell opplæringsplan (IOP) for alle elever med enkeltvedtak om spesialundervisning. Revisor har mottatt dette i 27 av 35 saker. Det er varierende hvor utfyllende beskrivelsene i disse er.
- Revisor kan ikke fastslå saksbehandlingstid i alle sakene, men i de sakene revisor kan anslå saksbehandlingstiden har saksbehandlingstiden vært lengre enn tre måneder.

Hvilke rutiner har skolene for å sikre at enkeltelever får spesialundervisning i det omfanget enkeltvedtaket foreskriver?

- Kommunen har ikke utarbeidet en felles rutine for å sikre at enkeltelever får spesialundervisning i det omfanget enkeltvedtaket foreskriver
- Samtlige rektorer har opplyst at sykefravær og annet fravær, eller manglende kompetanse hos den som skal utføre spesialundervisningen, er den største risikoen for at elever med enkeltvedtak ikke får spesialundervisning i tråd med vedtaket.
 - Ved fravær hos personalet forsøker skolene å skjerme elever som har enkeltvedtak om spesialundervisning slik at disse får det de har krav på.
- Alle skolene har opplyst å ha rutiner for å sikre/ følge med på at elever får spesialundervisning i det omfanget enkeltvedtaket foreskriver.
- Flere rektorer mener at det må settes søkelys på utarbeidelse av mål for spesialundervisningen, tiltak og gjennomføring av tiltakene og ikke ensidig fokusere på at tildelte årstimer i enkeltvedtaket overholdes.

Basert på revisors anbefalinger ble det fattet følgende vedtak:

1. Kommunestyret tar rapport fra forvaltningsrevisjon om spesialundervisning i Hemnes kommune til orientering.
2. Kommunestyret ber kommunedirektøren om:
 - a. å sikre at de som fatter vedtak om spesialundervisning er delegert denne myndigheten
 - b. å utarbeide rutiner/prosedyrer for hvordan skolene skal arbeide for å innfri elevers rettigheter til spesialundervisning
 - c. å fullt ut implementere systemer som bidrar til å fange opp avvik og gir oversikt og kunnskap om status i arbeid med spesialundervisning
 - d. å benytte avdekkede avvik i forbedringsarbeidet
 - e. Å etablere rutiner for å jevnlig evaluere internkontrollen og gjøre eventuelle endringer i denne
 - f. å gjøre tiltak for å redusere den samlede saksbehandlingstiden i saker om spesialundervisning.
 - g. å sikre etterprøvnbarhet i saksbehandlingen, herunder:
 - i. å påse at påkrevde dokumenter (vedtak, individuelle opplæringsplaner og årsrapport) utarbeides.
 - ii. å påse at utarbeidede dokumenter dateres.
 - iii. å sikre at dokumenter arkiveres.
 - iv. å påse at det fremgår mottaker av vedtak.
 - v. å påse at dokumenter signeres av avsender der det er krav om det.
 - h. å sikre at det fattes vedtak umiddelbart etter at sakkyndig vurdering foreligger og i forkant av et nytt skoleår.
 - i. å sikre at alle vedtak om spesialundervisning oppfyller innholdskrav, herunder til begrunnelse. Revisor anbefaler at kommunen vurderer å utarbeide en felles mal for vedtak.
 - j. å sikre at underretning om vedtak om spesialundervisning, men informasjon om klageadgang, skjer så snart som mulig etter at vedtak er fattet.
 - k. å sikre at kommunens egne frister i saker om spesialundervisning overholdes.

- l. å sikre at alle individuelle opplæringsplaner (IOP) og årsrapporter tilfredsstillende krav til innhold. Revisor anbefaler at kommunen vurderer å utarbeide en felles mal for IOP og årsrapporter.
 - m. å etablere systemer for å ivareta elevens medvirkning i saksbehandlingen og dokumentasjon av dette.
 - n. å gjøre vurderinger av barnets beste i alle saker om spesialundervisning.
3. Kommunestyret ber kommunedirektøren gi en skriftlig tilbakemelding til kontrollutvalget innen den 14.mars 2025 om hvordan punkt 2 i vedtaket er fulgt opp.

Sak ble behandlet i kommunestyret i sak 61/2024 hvor det ble fattet likelydende vedtak som foreslått av kontrollutvalget.

Kommunedirektørens oppfølging av forvaltningsrevisjonsrapport

Kommunedirektøren har i sin skriftlige tilbakemelding opplyst at det i etterkant av forvaltningsrevisjonen har kommet en ny opplæringslov, hvor begrepet spesialundervisning ikke lenger eksisterer og lovverket rundt det som før het spesialundervisning er betydelig forandret med ny terminologi. Dette har medført at både kommune og PPT må gjøre forandringer i sin måte å håndtere emnet på, og skjemaer og prosedyrer vil derfor også kunne være annerledes enn tidligere.

En konkret oversikt over hvordan kommunedirektøren har oppført at tiltakene er fulgt opp oppført i dokument "Tiltak etter forvaltningsrevisjon spesialundervisning" som er vedlagt.

I dokumentet vises det blant annet til at:

- Vurdering av elevens beste vil beskrives i hvert vedtak.
- De avdekkede avvik som er beskrevet i rapporten har vært benyttet i hele forbedringsarbeidet.
- Elevens medvirkning er en del av alle de forskjellige malene som er utarbeidet i forbindelse med vedtak.
- I henhold til rapporten defineres den samlede saksbehandlingstiden fra henvisning blir sendt til PPT og fram til enkeltvedtak angående «spesialundervisning» blir fattet. Tiltak for å redusere behandlingstiden vil da måtte gjøres innenfor denne rammen.
- Internkontrollsystemet for skolene heter Moava. Her er viktige gjøremål med evt. prosedyrer og relevant litteratur beskrevet og tidfestet.
- Moava er implementert i organisasjonen, og kommunale frister er lagt inn der.
- Kommunen har utarbeidet fem maler for enkeltvedtak for å kunne dekke opp behov i henhold til den nye opplæringsloven.
- At vedtak foretas før hvert skoleår, sikres gjennom fastsatt frist for vedtak i Moava. Rektorene rapporterer inn når vedtakene er gjennomført, slik at kommunenivået har en oversikt over om oppgaven er gjennomført eller ikke.
- Felles maler for vedtak er laget og benyttes nå av skolene. Malen er laget med utgangspunkt i UDIR sine eksempelmaler, men er tilpasset Hemnes kommune.

Kommunedirektøren vil gi en muntlig orientering i kontrollutvalgets møte 9. april 2025.

Vurdering

Sekretariatet vurderer at Hemnes kommune har gjort en god jobb med å følge opp revisors funn, og at kommunen har utarbeidet rutiner for å sørge for at kommunen har et system som sikrer at elever med vedtak om spesialundervisning får den undervisningen som vedtaket omfatter. Sekretariatet vurderer at kommunedirektøren har svart ut de tiltakene som kommunestyret har bedt om.

Konklusjon

Sekretariatet mener at kommunen har fulgt opp revisors punkter for forbedring. Kontrollutvalget må vurdere om saken kan anses som avsluttet og fulgt opp av

kommunedirektøren, eller om det ønskes en oppdatert orientering på et senere tidspunkt. Saken legges derfor fram uten forslag til vedtak.